

Välikysymys VK 2/2018 vp

Antti Lindtman sd ym.

Välikysymys nuorten työehdoista

Eduskunnalle

Hyvinvointivaltion idean ytimessä ovat turvallisuus ja luottamus. Juuri luottamus tulevaisuuteen on yhteiskuntamme arvokkaimpia voimavaroja, jota tulisi vaalia ja vahvistaa. Maan nykyisen hallituksen toiminta ei kuitenkaan ole ollut omiaan ylläpitämään tai vahvistamaan tätä luottamusta. Nuoret, työttömät ja työmarkkinoilla heikoimmassa asemassa olevat ovat joutuneet hallituksen kovan politiikan maksajiksi.

Tuoreessa muistissa ovat vielä hallituksen työntekijöihin kohdistamat leikkaukset ja heikennykset. Myös työttömyysturvaa on leikattu sekä suoraan että hallituksen niin sanotulla aktiivimallilla, joka on heikentänyt toimeentuloa suurelta joukolta vaikeimmassa asemassa olevia työttömiä ilman, että nämä ovat itse kyenneet asiaan vaikuttamaan. Vuorotteluvapaiden käytön rajoittaminen on vähentänyt työmahdollisuuksia nuorilta. Pitkäaikaistyöttömille ja vajaatyökykyisille tärkeiden välityömarkkinoiden työllistämismahdollisuuksia on heikennetty asettamalla täyden palkkatuen käytölle 3 000 henkilötyövuoden katto. Ylipäänsä hallituksen toimintaa leimaa ajattelu-tapa, jossa työttömyys on yksilöstä itsestään johtuva ongelma ja ratkeaa työttömyydestä rankaisemalla, ei mahdollisuuksia tarjoamalla. Työnantajien ja työvoiman suhdetta taas lähestytään vastakkainasettelun ja nollasumma-ajattelun kautta sen sijaan, että rakennettaisiin luottamusta ja yhteistyötä. Hallituksen työmarkkinapolitiikkaa onkin tasapainoisuuden ja sovun hakemisen sijaan leimannut yksipuolisuus ja epävarmuuden lisääminen.

Nyt hallitus on ilmoittanut heikentävänsä työehtoja erikseen alle 30-vuotiailta sekä alle 20 hengen yrityksissä työskenteleviltä. Alle 30-vuotiaiden työsuhteet saisi tehdä määräaikaisiksi ilman perusteita, kun työntekijä on ollut 3 kuukautta työttömänä. Työntekijän henkilöön liittyvää irtisanomissuojaa heikennettäisiin alle 20 hengen yrityksissä.

Suomen talous saa tällä hetkellä maailmantaloudesta kipeästi kaipaamaansa vetoapua, ja merkit ovat yleisesti valoisia. Se, mitä nyt todella tarvitaan, on suomalaisille lupaus paremmasta tulevaisuudesta. Erityisesti nuorille olemme velkaa sen, että he voivat luottaa huomisen olevan parempi. Tämän sijaan hallitus on kuitenkin ensin leikannut koulutuksesta ja nyt on heikentämässä nuorten asemaa työmarkkinoilla. Esitystä alle 30-vuotiaiden määräaikaisten työsuhteiden vapauttamisesta perustellun syyn vaatimuksesta on aiheesta pidetty syrjivänä ja työntekijöiden yhdenvertaisuutta rikkovana. Tätä viestiä on kuultu jopa hallituspuolueiden omilta nuorisjärjestöiltä. Työmarkkinoiden kahtia jakaminen iän perusteella sopii myös äärimmäisen huonosti yhteen perustuslain syrjimättömyysvaatimuksen, Suomea sitovien työntekijöiden oikeuksia sääntelevien sopimusten kuin EU:n määräaikaisten työsuhteita koskevan direktiivinkin kanssa. Epävarmat työsuhteet myös kasautuvat jo nyt erityisesti nuorille naisille. Naisten uusista työsuhteista

Välikysymys VK 2/2018 vp

määräaikaisia on jo tällä hetkellä 60 %, kun miehillä luku on 48 %. Määräaikaisten sopimusten käytön lisäämisellä olisi siis selkeitä negatiivisia vaikutuksia myös sukupuolten tasa-arvoon työmarkkinoilla.

Tämän päivän työmarkkinoilla nuoret joutuvat jo nykyisin kamppailemaan jatkuvan epävarmuuden kanssa. Pätkätyöt voivat sopia joidenkin elämäntilanteeseen. Silti jossain vaiheessa pitäisi myös olla mahdollisuus asettua, perustaa perhe, ehkä ottaa asuntolainaa. Se taas vaatii tietoa tulevaisuudesta ja taloudellista turvaa. Väestöliiton tuorein perhebarometri vuodelta 2017 nosti esiin sen vanhastaan tunnetun tosiseikan, että työsuhteeseen liittyvä epävarmuus vaikuttaa merkittävästi suomalaisten valmiuteen perustaa perhe ja hankkia lapsia. Syntyvyyden jyrkästä laskusta on kuultu huolestuneita puheenvuoroja myös hallituksesta. Puheet ja teot ovat kuitenkin taas ristiriidassa. Siinä missä nyt kaivattaisiin luottamusta ja turvallisuutta, hallitus tarjoileekin vain lisää epävarmuutta. Tätä vielä alleviivaa hallituksen epäonnistuminen perhevapaajärjestelmän uudistamisessa.

Hallitus on myös heikentämässä työntekijöiden irtisanomissuojaa alle 20 hengen yrityksissä. Näin siitä huolimatta, että työsuhteen koeaikaa pidennettiin vastikään 6 kuukauteen.

Henkilöstön rekrytoimista erityisesti pieniin yrityksiin on perusteltua edistää. Pienten yritysten työllistämispotentiaali on huomattava. Hallituksen esittämä työsuhdeturvan yksipuolinen heikentäminen alle 20 hengen yrityksissä ei kuitenkaan ole tähän hyväksyttävä, eikä kansantalouden kannalta perusteltu keino. Suomen irtisanomissuoja on jo nyt OECD:n mukaan tärkeimpiä kilpailija- ja verrokkimaitamme heikompi, joten sillä ei voi yleisesti selittää eroja maiden työllisyysasteissa. Hallituksen suunnitelmissa ei myöskään ole kyse ensimmäisen työntekijän palkkaamisesta yksinyrittäjän rinnalle tai edes työvoiman rekrytoinnista mikroyrityksiin, vaan alle 20 hengen yrityksistä, joita on noin 95 % kaikista Suomen yrityksistä ja joissa työskentelee yli 200 000 työntekijää.

Yksittäiselle yritykselle voi olla edullista, että se pystyy helposti vaihtamaan työntekijöitä. Kansantalouden kannalta on kuitenkin parempi, että yrityksillä on enemmän kannustimet edelleen kouluttaa työntekijöitään ja tukea heidän työssä pärjäämistään ja menestymistään kuin irtisanoa heidät. Erityisen tärkeää tämä on työurien pidentämisen kannalta. Hallituksen esittämä malli tulisi lisäämään työuransa loppupäässä olevien työntekijöiden irtisanomisia. Näiden työntekijöiden on usein hyvin vaikea työllistyä enää uudestaan. Tällaisen kehityksen ruokkiminen olisi kansantaloudelle erittäin vahingollista.

Irtisanomissuojan heikentäminen alle 20 hengen yrityksistä loisi näille yrityksille myös uuden keinotekoisesti kasvutulpan 20 työntekijän kohdalle. Yhden työntekijän lisärekrytointi toisi kaikille yrityksen muille työntekijöille normaalin irtisanomissuojan, mikä voi vaikuttaa kasvupyrkimyksiin tai johtaa muuten epätarkoituksenmukaiseen ulkopuolisen työvoiman käyttöön. On kysyttävä, miksi hallitus haluaa luoda näin jyrkän rajan juuri 20 työntekijän kohdalle ja mihin tämä 20 työntekijän luku ylipäänsä perustuu?

Suomi toimii sen varassa, että kansalaiset uskaltavat luottaa tulevaan, sijoittaa, investoida, perustaa perheitä ja rakentaa koteja. Tätä luottamusta eivät työmarkkinoiden kahtiajaot tai työehtojen heikentäminen tue. Yksipuolisuuden ja vastakkainasettelujen sijasta työelämässä tarvittaisiin nyt

Välikysymys VK 2/2018 vp

vahvempaa yhteistyötä ja pyrkimystä yhdessä eteenpäin. Talous kasvaa ja työpaikkoja syntyy parhaiten luottamuksen, ei epävarmuuden, ilmapiiressä.

Edellä olevan perusteella ja Suomen perustuslain 43 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan välikysymyksen:

Miksi hallitus asettaa alle 30-vuotiaat muita heikompaan asemaan työmarkkinoilla ja lisää heidän työmarkkina-asemaansa liittyvää epävarmuutta tilanteessa, jossa sitä nimenomaan pitäisi vähentää,

millä perusteella hallitus katsoo, että sen esittelemät työntekijöitä eriarvoistavat ja nuoria syrjivät toimenpiteet ovat ylipäänsä toteuttavissa perustuslaki, EU-sääntely ja Suomea sitovat kansainväliset sopimukset huomioiden,

mihin hallitus perustaa sen käsityksen, että irtisanomissuojan heikentäminen alle 20 hengen yrityksissä lisää työllisyyttä,

miten hallitus aikoo huolehtia siitä, ettei 20 työntekijän rajasta synny tulppaa yritysten kasvulle eikä se johda keinotekoisiiin yritys rakenteisiin tai kikkailuun vuokratyöllä ja alihankinnalla, ja

hallituksen työttömyydenhoidon aktiivimalli on nyt osoittautumassa pelkäksi työttömyysturvavaleikuriksi. Mihin toimiin hallitus on ryhtymässä korjatakseen ilmeisen viallisen aktiivimallinsa?

Välikysymys VK 2/2018 vp

Helsingissä 27.4.2018

Antti Lindtman sd
Eeva-Johanna Eloranta sd
Maarit Feldt-Ranta sd
Tarja Filatov sd
Jukka Gustafsson sd
Maria Guzenina sd
Tuula Haatainen sd
Timo Harakka sd
Eero Heinäluoma sd
Lauri Ihalainen sd
Ilkka Kantola sd
Mika Kari sd
Anneli Kiljunen sd
Krista Kiuru sd
Suna Kymäläinen sd
Riitta Myller sd
Merja Mäkisalo-Ropponen sd
Ilmari Nurminen sd
Johanna Ojala-Niemelä sd
Sirpa Paatero sd
Antti Rinne sd
Joona Räsänen sd
Kristiina Salonen sd
Ville Skinnari sd
Katja Taimela sd
Maria Tolppanen sd
Erkki Tuomioja sd
Tytti Tuppurainen sd
Jutta Urpilainen sd
Pia Viitanen sd
Harry Wallin sd
Juho Eerola ps
Ritva Elomaa ps
Teuvo Hakkarainen ps
Laura Huhtasaari ps
Olli Immonen ps
Arja Juvonen ps
Toimi Kankaanniemi ps
Rami Lehto ps
Leena Meri ps
Jani Mäkelä ps
Mika Niikko ps
Mika Raatikainen ps
Jari Ronkainen ps

Välikysymys VK 2/2018 vp

Sami Savio ps
Ville Tavio ps
Ville Vähämäki ps
Touko Aalto vihr
Outi Alanko-Kahiluoto vihr
Pekka Haavisto vihr
Hanna Halmeenpää vihr
Satu Hassi vihr
Heli Järvinen vihr
Emma Kari vihr
Johanna Karimäki vihr
Jyrki Kasvi vihr
Krista Mikkonen vihr
Ville Niinistö vihr
Jani Toivola vihr
Ozan Yanar vihr
Aino-Kaisa Pekonen vas
Li Andersson vas
Paavo Arhinmäki vas
Katja Hänninen vas
Annika Lapintie vas
Silvia Modig vas
Markus Mustajärvi vas
Jari Myllykoski vas
Hanna Sarkkinen vas
Matti Semi vas
Kari Uotila vas
Anna Kontula vas